TO'RAYEVA UMRINISO

MUTOLAA MADANIYATI VA IFODALI O'QISH

O'quv qo'llanma

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

TO‘RAYEVA UMRINISO

MUTOLAA MADANIYATI VA IFODALI O‘QISH

O‘quv qo‘llanma

Universitet va pedagogika institutlarining o‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi talabalari uchun mo‘ljallangan

“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2025

UO‘K 028.01(075.8)+808.54(075.8)
78.303ya73
T 97
To‘rayeva, U.
Mutolaa madaniyati va ifodali o‘qish [Matn] : o‘quv qo‘llanma / U. To‘rayeva .- Buxoro: Sadriddin Salim Buxoriy, 2025.-108 b.
KBK 78.303ya73

Bugungi kunda jamiyatimizda muhim ahamiyat kasb etayotgan muomala madaniyati, insonlar orasidagi o‘zaro munosabatlarda nutqiy jarayonlarning madaniy shaklda rivojlanishiga katta e’tibor berilmoqda. Zero, ulug` mutafakkir, so‘z mulkining sultoni A.Navoiy aytganlaridek: «So‘z ayladi insonni judo hayvondin, Bilkim, guhari sharifroq yo‘qdir ondin». Yosh avlodning jamiyatda o‘z o‘rniga ega bo‘lishi hamda insonlarning bir-biriga bo‘lgan munosabatlarida nutqning o‘rni beqiyos. Shu nuqtai nazardan, biz tarbiyalayotgan yoshlarning sotsial munosabatlarda o‘zini tutishi, muloqot madaniyati nihoyatda ahamiyatli.

Oliy ta’limdasifat o‘zgarishlarini, darslik, o‘quv qo‘llanma, shuningdek, o‘quv-usuliy qo‘llanmalarini zamonaviy talab va me’yorlar asosida yaratish orqali bunga erishish mumkin. Ushbu o‘quv qo‘llanma mana shu ehtiyojni hosobga olgan holda yaratildi.

Mas’ul muharrir:
N.A.Jabborov, filologiya fanlari doktori, Alisher Navoiy nomidagi O‘zbek tili va adabiyoti universiteti professori.

Taqrizchilar:
Q.U.Pardayev, filologiya fanlari doktori, Alisher Navoiy nomidagi O‘zbek tili va adabiyoti universiteti professori.
N.Yo.O‘roqova, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori, Buxoro davlat universiteti dotsenti.

O‘quv qo‘llanma O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Buxoro davlat universitetining 2024-yil 24-dekabrdagi 813-U-sonli buyrug‘iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan. Ro‘yxatga olish raqami 813-22.

ISBN 978-9910-642-10-4

MUNDARIJA

Mutolaa madaniyati va ifodali o'qish fani predmeti, maqsad va vazifalari 4

Mutolaa madaniyati va ifodali o'qish mazmuni. Mutolaa, voizlikning Sharq va G`arb madaniy tafakkurida tutgan o'rni 21

X-XII asr manbalarida mutolaa san'ati va notiqlik haqida. Mutolaa texnologiyasi 51

Forobiy, Beruniy, Ibn Sino, Kaykovus va Navoiy asarlarida notiqlik san'atiga munosabat 59

"Majolis un-nafois" tazkirasida Sharq notiqlik san'ati haqidagi ma'lumotlar. Mutolaa va ifodali o'qish jarayonida jumla, so'z va tovushning vazifasi 67

Dramatik asarlarni ifodali o'qish 73

Liro-epik asarlarni ifodali o'qish 84

Mutolaa san'atining teatr va kino san'ati bilan bog`liqligi 96

TO'RAYEVA UMRINISO

MUTOLAA MADANIYATI VA IFODALI O'QISH

O'quv qo'llanma

Muharrir:	*A. Qalandarov*
Texnik muharrir:	*G. Samiyeva*
Musahhih:	*Sh. Qahhorov*
Sahifalovchi:	*M. Bafoyeva*

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 28.02.2025. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'ozi. Bosma tobog'i 6,7. Adadi 100. Buyurtma №115

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45

ISBN 978-9910-642-10-4
9 789910 642104